

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 8. april 2022
Sagsnummer: 2022-135

./.

Til udvalgets orientering fremsendes hermed grundnotat om om Kommissionens forslag til Kommissionens forordning (EU) .../... af XXX om ensartet praktisk planlægning af flerårige nationale kontrolplaner (MANCP'er) for kemiske forureninger i fødevarer (komitésag), og om Kommissionens udkast til Kommissionens forordning (EU) .../... af XXX om at supplere Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/625 med specifikke regler for officiel kontrol fsva. prøvetagning af flerårige nationale kontrolplaner for kemiske forureninger i fødevarer (delegeret retsakt).

Komiteforslaget forventes sat til afstemning i skriftlig procedure i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) med frist den 26. april 2022.

Forslagene skønnes at have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark.

Regeringen agter at støtte komitéforslaget.

Regeringen kan endvidere støtte, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede retsakt, og vil 8 dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Rasmus Prehn

/

Jesper Wulff Pedersen

Den 6. april 2022
FVM 171

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til Kommissionens forordning (EU) .../... af XXX om ensartet praktisk planlægning af flerårige nationale kontrolplaner (MANCP'er) for kemiske forureninger i fødevarer (komitesag), og

om Kommissionens udkast til Kommissionens forordning (EU) .../... af XXX om at supplere Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/625 med specifikke regler for officiel kontrol fsva. prøvetagning af flerårige nationale kontrolplaner for kemiske forureninger i fødevarer (delegeret retsakt)

KOM-dokumenter foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat to forslag, der tilsammen udgør rammen for flerårige nationale kontrolplaner for kemiske forureninger i fødevarer som f.eks. dioxin, tungmetaller, mykotoksiner mv. (komitesag/delegeret retsakt). Kommissionens forslag til kontrolplaner fastsætter hyppigheden og kriterier for den offentlige analytiske kontrol af kemiske forureninger i fødevarer i de enkelte medlemsstater. Kontrolplanerne omfatter både animalske og vegetabiliske produkter samt de fødevarer, som er fremstillet i EU, og dem der importeres. Kommissionens forslag til kontrolplaner erstatter gældende regler for kontrollen af kemiske forureninger i animalske produkter og fastsætter nye regler for hyppigheden af den offentlige kontrol af kemiske forureninger i vegetabiliske produkter. Det ene forslag er en delegeret retsakt, som sætter rammerne for, hvilke fødevarer og kemiske forureninger der vil være omfattet af kontrolplaner, samt hvilke risikokriterier der skal anvendes for at udvælge partier, som skal kontrolleres. Det andet forslag er en gennemførelsesretsakt, som fastsætter hyppigheden af kontrollen i form af kontrolfrekvenser. Komiteforslaget til gennemførelsesretsakten forventes sat til skriftlig afstemning i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) med frist den 26. april 2022. Forslagene vurderes generelt at øge beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, da der indføres minimumskrav for den analytiske kontrol i EU af vegetabiliske produkter, men også i tredjelande, som ønsker at eksportere vegetabiliske produkter til EU. Regeringen agter på den baggrund at støtte komiteforslaget. Regeringen kan endvidere støtte, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede retsakt, og vil 8 dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til to relaterede retsakter om specifikke regler for officiel kontrol med hensyn til flerårige nationale kontrolplaner (MANCP) for kemiske forureninger i fødevarer, som supplement til kontrolforordningen ((EU) 2017/625). Forslagene består af en delegeret retsakt og en gennemførelsesretsakt.

Udkast til den delegerede retsakt er fremsat med hjemmel i artikel 109 og artikel 19, stk. 1 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2017/625 af 15. marts 2017 om offentlig kontrol og andre officielle aktiviteter med henblik på at sikre anvendelsen af fødevarer- og foderlovgivningen og reglerne for dyresundhed og dyrevelfærd, plantesundhed og plantebeskyttelsesmidler.

Den delegerede retsakt er vedtaget af Kommissionen den 23. marts 2022 med hjemmel i Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2017/625 om offentlig kontrol. Den delegerede retsakt kan kun træde i kraft, hvis Europa-Parlamentet eller Rådet ikke gør indsigelse inden for en frist på to måneder. Fristen for indsigelse kan forlænges med to måneder efter anmodning fra enten Europa-Parlamentet eller Rådet. Europa-Parlamentet træffer beslutning om indsigelse med absolut flertal. Rådet træffer beslutning om indsigelse med kvalificeret flertal. Forslaget blev sendt til Europa-Parlamentet og Rådet den 23. marts. Forslaget forventes godkendt i Rådet den 23. maj 2022 med henblik på godkendelse af delegation. Der er frist for indsigelse senest den 25. maj 2022.

Komiteforslaget er fremsat med hjemmel i artikel 19, stk. 3, litra a og artikel 19, stk. 3, litra b i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/625 af 15. marts 2017 om offentlig kontrol og andre officielle aktiviteter med henblik på at sikre anvendelsen af fødevarer- og foderlovgivningen og reglerne for dyresundhed og dyrevelfærd, plantesundhed og plantebeskyttelsesmidler.

Komiteforslaget behandles i en undersøgelsesprocedure i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF). Afgiver Komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver Komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge Komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned kan forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen indenfor to måneder forelægge komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal kan Kommissionen vedtage forslaget.

Komiteforslaget forventes sat til afstemning i skriftlig procedure i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) med frist den 26. april 2022.

Formål og indhold

Overordnet set fastsætter de to forslag tilsammen krav til nationale kontrolplaner for kemiske forureninger i fødevarer i form af kriterier og hyppigheden (kontrollfrekvensen) af en analytisk kontrol.

Den delegerede retsakt fastsætter hvilke kombinationer af kemiske forureninger og animalske fødevarer (f.eks. dioxin i oksekød), der skal være omfattet af kontrolplaner i medlemsstaterne. Grundprincipperne vil være uændrede i forhold til det nugældende direktiv 96/23/EF. Som noget nyt indføres der krav om, at alle kombinationer af vegetabiliske fødevarer og kemiske forureninger, hvor der er EU grænseværdier, skal være omfattet af en kontrolplan.

Det gælder for både animalske og vegetabiliske produkter, at kontrollen omfatter kemiske forureninger, hvor der er fastsat EU maksimalgrænseværdier eller andre fastsatte grænseværdier i EU. Der kommer løbende nye maksimalgrænseværdier og vejledende værdier for kemiske stoffer, som vil blive omfattet. Kemiske forureninger uden nogen former for fastsatte værdier vil ikke være omfattet, og kontrollen heraf vil ligge uden for kontrolplanen. Omfattede kemiske stoffer kan være mykotoksiner, tungmetaller, naturlige toksiner, procesforureninger, dioxin og PCB mv. Fødevarer kontrollen udføres primært i engros, men for nogle kontaminanter er det også relevant at kontrollere i detail (f.eks. PAH i røget fisk).

Forslaget beskriver desuden en prøvetagningsstrategi samt kriterier for, hvad der bør inkluderes i kontrolplanerne. Kriterier er f.eks. tidligere overskridelser af maksimalgrænseværdier, risiko for forbrugere og bidrag til eksponering for kemiske forureninger fra fødevarer. For importerede produkter skal også fund fra inspektioner tages i betragtning. Det skal desuden tilstræbes, at prøver fordeles ud mellem forskellige fødevarerproducenter.

Forslaget indeholder desuden bestemmelser om, at medlemsstater skal have deres kontrolplaner godkendt af Kommissionen og skal indsende kontrolresultaterne til Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA).

Komiteforslaget fastsætter hyppigheden (kontrollfrekvensen) af den officielle analytiske kontrol af kemiske forureninger i fødevarerproducenters egenproduktion samt ved import for både vegetabiliske og animalske produkter. For den animalske del erstatter forslaget kontrollen hidtil beskrevet i direktiv 96/23 i forhold til omfanget, men er mere fleksibelt i forhold til at udvælge kombinationer af kemiske forureninger og dyrearter. Omfanget af kontrollen af kemiske forureninger i de vegetabiliske produkter har hidtil været overladt til medlemsstaterne.

Kontrollen skal være risikobaseret, men for animalske produkter fastsætter forslaget minimumskontrolfrekvenser for hver enkelt dyreart/animalsk produkttype baseret på forrige års produktionstal i Danmark. Der er fastsat frekvenser for svinekød, oksekød, får, geder, fjerkræ, hest og indmad fra disse dyrearter. Ligeledes for mælk, æg, honning, animalsk fedt, fisk og fiskerivarer. Importerede produkter er også omfattet af kontrolplanerne.

For vegetabiliske produkter er omfanget mere fleksibelt, idet de mindste medlemsstater skal udtage mindst 100 prøver årligt og de største medlemsstater mindst 3.000 prøver årligt. Danmark er i et vejledningsdokument foreslået at lave minimum 250 årlige prøver. Prøvetallet afspejler medlemsstatens indbyggertal, fødevarerproduktion mv. Denne kontrol skal omfatte både fødevarerproducenters egenproduktion og importerede produkter. I betragtning af, at der også i dag er kontrol med vegetabiliske produkter, som falder uden for forordningens område, så vurderes det, at 250 prøver er nogenlunde på samme niveau, som den nuværende kontrol.

Komiteforslaget fastsætter desuden krav om Kommissionens godkendelse af medlemsstaternes kontrolplaner samt om indberetning af data til EFSA.

Forslagene vil blive suppleret af en vejledning fra Kommissionen, som foreligger i udkast, og som f.eks. vil give vejledning til udvælgelse af prøver samt eksempler på prøvetagning, hvor prøverne går på tværs af lovgivningsområder.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt den delegerede retsakt.

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget til gennemførelsesretsakt.

Nærhedsprincippet

Forslagene til vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet der er tale om gennemførelsesbestemmelser til en allerede gældende retsakt.

Gældende dansk ret

Kontrollen med kemiske forureninger i animalske produkter har tidligere været reguleret ved EU-direktivet 96/23/EF. Kontrolforordningen trådte i kraft den 27. april 2017 og fandt med få undtagelser anvendelse fra den 14. december 2019. Både gennemførelsesforordningen og den delegerede forordning finder først anvendelse fra den 14. december 2022 i overensstemmelse med artikel 150, i forordning 2017/625 vedr. overgangsforanstaltninger i forbindelse med ophævelse af direktiv 96/23/EF. Herefter vil nærværende forslag træde i kraft. Forordningerne vil være direkte gældende i Danmark.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslagene har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslagene har ingen væsentlige statsfinansielle konsekvenser for det offentlige eller for EU's budget, da Fødevarestyrelsens kontrol overvejende vil være uændret. Forslagene skønnes heller ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser. Forslaget vurderes ikke at medføre nævneværdige erhvervsøkonomiske konsekvenser. Erhvervsstyrelsen vurderer, at forslagene ikke medfører administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Forslagene skønnes at have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark, da der er stor handel med fødevarer produceret i EU, og da forslagene sikrer et minimumsniveau af analytisk kontrol med indhold af kemiske forureninger i vegetabiliske produkter, hvor der lige nu ikke er minimumskrav til omfanget af kontrollen. Der vurderes ligeledes at ville bidrage til et øget beskyttelsesniveau, at tredjelandske skal leve op til kravene i forordningerne.

Høring

Forslagene har været i høring på høringsportalen ad flere omgange senest i oktober 2021, hvor der ikke indkom nogen høringssvar.

Landbrug & Fødevarer har i maj 2020 angivet, at det er svært at gennemskue, hvad denne nye lovgivning kommer til at betyde for antallet af kobberprøver hos kvæg. Landbrug & Fødevarer har spurgt til, om forslaget vil betyde flere prøver til analyse for kobber i kalvelever.

Fødevarestyrelsen bemærker hertil, at det nye forslag til erstatning for direktiv 96/23 for kemiske forureninger vil have omtrent samme prøveniveau for de danskproducerede animalske prøver. Det er opdelt på dyreart, men matricen (muskelkød, lever, nyre) er ikke specificeret. Der vil være større frihedsgrader til valg af kemisk forurening, når blot prøvetal inden for dyrearten er fast, således at det overordnede minimums prøvetal fortsat baseres på produktionstal, men at det er mere fleksibelt, hvor mange prøver der lægges indenfor f.eks. metaller, dioxin og fluorerede stoffer.

Landbrug & Fødevarer har i september 2020 foreslået en tilgang, hvor der i henhold til risikobaserede kontrolplaner kan laves flere analyser på samme prøve.

Fødevarestyrelsen bemærker hertil, at forslagene efterfølgende er tilpasset og nu giver mulighed for at teste flere grupper af kemiske forureninger på samme prøve under forudsætning af, at det er risikobaseret.

De Samvirkende Købmænd har i april 2020 spurgt til, hvordan data fra kontrollen bliver samlet og eventuelt offentliggjort.

Fødevarestyrelsen har orienteret de Samvirkende Købmænd om, at styrelsen allerede i dag indberetter alle kontrolresultater til EFSA, og at det også vil ske fremover. Derudover offentliggøres alle danske kontrolresultater på Fødevarestyrelsens hjemmeside.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslagene i andre medlemsstater.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er væsentligt for regeringen, at der sikres et højt niveau af forbrugerbeskyttelse mod kemiske forurenninger i fødevarer. Forslagene betyder et øget beskyttelsesniveau, da forslagene sikrer, at alle medlemsstater og tredjelande, hvorfra der indføres fødevarer, har et minimumsniveau af analytisk kontrol. Da der er en væsentlig samhandel af EU-producerede fødevarer samt en væsentlig import fra tredjelande via andre medlemsstater i EU, vil dette have betydning for fødevarer markedsført i Danmark. På nuværende tidspunkt er der kun krav til omfanget af analytisk kontrol for animalske produkter. Ved en vedtagelse af forslaget vil der også komme krav til omfanget af analytisk kontrol for vegetabiliske produkter. Der er for vegetabiliske produkter i dag kun krav til omfanget af analytisk kontrol for produkter, som er underlagt særlige importrestriktioner.

Regeringen agter på den baggrund at støtte komiteforslaget. Regeringen kan endvidere støtte, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede retsakt, og vil 8 dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.